

مرگ سالانه ۷ میلیون نفر در دنیا به دلیل آلودگی هوا/ منشأ اصلی آلودگی هوای تهران چیست؟

شناسه خبر: ۱۳۲۸۵۴ جمعه ۶ بهمن ۱۴۰۲ - ۱۱:۴۵

مقصر و منشأ اصلی آلودگی هوای تهران گردوغبار است که دلیل آن قرار گرفتن در کمربند خشک کره زمین، ذرات معلق در هوای کشور و شرایط خشک موجود در کشورهای هم‌جوار بوده و خواهد بود.

به گزارش خبرنگار اقتصادی موج خبر، نشست علمی-تخصصی مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده نگری آینده با عنوان "آلودگی هوا؛ چالش‌ها و راهکارهای عملیاتی" با حضور مصطفی محقق، هماهنگ کننده ارشد مرکز سازمان ملل متحد برای توسعه مدیریت اطلاعات بلایا در آسیا و اقیانوسیه (اپدیم) به عنوان مدیر علمی نشست و فرزام پوراصغر سنگاچین؛ پژوهشگر و صاحب‌نظر حوزه محیط‌زیست و حسن کاوه فیروز؛ رئیس مرکز برنامه، بودجه و فناوری اطلاعات سازمان حفاظت محیط‌زیست برگزار شد.

مصطفی محقق، هماهنگ کننده ارشد مرکز سازمان ملل متحد برای توسعه مدیریت اطلاعات بلایا در آسیا و اقیانوسیه (اپدیم) به عنوان مدیر علمی نشست، ضمن اشاره به ابعاد جهانی موضوع آلودگی گفت: مجمع جهانی اقتصاد هر سال اوایل ژانویه گزارش جهانی ریسک را منتشر می کند که حاصل مطالعات و پژوهش های صدها متخصص در مناطق مختلف جهان است. در آخرین به روزرسانی این گزارشی که دو هفته پیش منتشر شد 10 ریسک اول جهانی که جامعه بشری با آن روبرو هستند در فهرست دو سال و ده سال آینده آورده است و در هر دو لیست یا فهرست دوساله و دهساله، بحث آلودگی هوا جزو 10 خطر و ریسک اول دنیا ذکر شده است. جالب است بدانیم که در هر دو فهرست دوساله و دهساله تقریباً نیمی از مخاطرات اصلی که جامعه بین المللی و بشری با آنها مواجه هستند مرتبط با محیط زیست، تغییر اقلیم، حوادث شدید آب و هوایی هستند و آلودگی هوا هم یکی از ده ریسک اول دنیا است که بشر با آن مواجه است.

وی ادامه داد: رفرنس دوم، گزارش سازمان جهانی بهداشت در رابطه با تلفات و فوت های ناشی از آلودگی است. سالانه متوسط هفت میلیون نفر در دنیا به سبب آلودگی هوا جان خود را از دست می دهند.

محقق افزود: در سند جهانی "سندای" که برای سال 2015 تا 2030 به تصویب جامعه بین المللی رسیده، 4 اولویت جهانی جامعه بین المللی را برای پیشگیری از ریسک های حوادث و بحران ها به تصویب رسیده که اولین آن درک خطر حوادث و بلایا است. با این همه پیشرفت هایی که از نظر علمی و پژوهشی انجام شده است جامعه بین المللی به این نتیجه رسید که هنوز ما در درک ریشه های حوادث، بلایا و بحران ها کار زیادی داریم. پس بنابراین هنوز اولویت اول، درک بهتر ریشه ها و شناسایی علل بروز این بحران ها و حوادث است. اولویت دوم، بهبود حکمرانی و سیاست های مقابله با بحران ها و ریسک می باشد و اولویت سوم هم تقویت سرمایه گذاری به معنای تقویت مالی و غیرمالی برای مقابله و پیشگیری ریسک ها است. اولویت چهارم نیز تقویت آمادگی ها برای مقابله با شرایط بحرانی و بازسازی بعد از حوادث است.

هماهنگ کننده ارشد مرکز سازمان ملل متحد برای توسعه مدیریت اطلاعات بلایا در آسیا و اقیانوسیه (اپدیم)، خاطر نشان کرد: ما برای کاهش ریسک هر بحران و مشکلی باید در قدم اول آن پدیده بحران را کنترل کنیم و در قدم دوم وجود آسیب پذیری ها و ضعف در برابر این حوادث و پدیده ها شامل ضعف های فیزیکی، اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی را کاهش دهیم و باید بدانیم که این گام صد درصد امکان پذیر است.

در ادامه نشست، فرزاد پوراصر سنگاچین؛ پژوهشگر و صاحب نظر حوزه محیط زیست، گفت: آلودگی هوا به عنوان یکی از مهم ترین معضلات زیست محیطی در بسیاری از کلان شهرهای جهان از جمله کلان شهر تهران و سایر کلان شهرها مطرح شده است، به طوری که مدت های بسیار طولانی است که این موضوع سلامت شهروندان را به شدت در معرض خطر قرار داده است و سالانه خسارات اقتصادی، اجتماعی و بهداشتی بسیار زیادی را بر کشور تحمیل می کند. از سوی دیگر بروز

طوفان‌های گردوغبار از اوایل دهه هشتاد، باعث تشدید مشکلات و مخاطرات ناشی از آلودگی هوا در بسیاری از کلان‌شهرها و حتی شهرهای کوچک‌تر شده و شرایط و کیفیت زندگی را به شدت تحت تأثیر قرار داده است.

پوراصغر افزود: از تاریخ 5 تا 9 دسامبر سال 1952 مه غلیظی آسمان لندن را فراگرفت و آلودگی هوا به حدی افزایش یافت که طبق برآوردها به مرگ 6 هزار نفر از شهروندان منجر شد. این مه دودآلود بزرگ یکی از بزرگ‌ترین فجایع زیست‌محیطی تاریخ اروپا بود و هنوز هم باگذشت بیش از نیم‌قرن همه زوایا و جوانب آن روشن نشده است.

این پژوهشگر حوزه محیط‌زیست گفت: از مجموع 127 هزار تن انتشار انواع آلاینده‌های گازی از منابع ثابت در سال 1396، نیروگاه‌ها با انتشار حدود 40.6 هزار تن و سهم انتشار 31 درصد بیشترین سهم انتشار انواع آلاینده‌های گازی در سال یاد شده را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین دو آلاینده SO₂ و NO_x با ۳۵.۴ هزار تن و سهم 87 درصد بیشترین سهم انتشار انواع گازهای آلاینده را به خود اختصاص داده‌اند که این موضوع مبین نامناسب بودن کیفیت سوخت و سهم نسبتاً قابل‌ملاحظه این گازها در تشدید آلودگی هوای تهران قلمداد است. از مجموع 717.271 تن انتشار آلاینده‌های گازی و ذرات معلق، حدود ۵۸۹.۶۲۹ تن نیز مربوط به منابع متحرک است.

وی خاطر نشان کرد: مقصر و منشأ اصلی آلودگی هوای تهران گردوغبار است که دلیل آن قرار گرفتن در کمربند خشک کره زمین، ذرات معلق در هوای کشور و شرایط خشک موجود در کشورهای هم‌جوار بوده و خواهد بود.

صاحب‌نظر حوزه محیط‌زیست، عواملی همچون معاینه فنی، کیفیت خودرو و استاندارد آلودگی، کیفیت سوخت و برقی شدن سواری‌ها را از جمله عواملی دانست که در آلودگی هوا و کاهش ذرات تأثیر زیادی ندارند؛ اما تمرکز سیاست‌گذاران به آنها بیشتر شده است.

این محقق در مورد تحلیل ریشه‌ای آلودگی هوا خاطر نشان کرد: پدیده بزرگ‌سری (ماکروسفالی) در سکونتگاه‌های کشور (سر بزرگ بر بدن نحیف) عامل ریشه‌ای آلودگی هوای کشور است. ویژگی مهمی که در جریان افزایش سریع جمعیت شهری در کشورهای کمتر توسعه یافته خود را نشان می‌دهد. برای مثال جمعیت تهران نسبت به دومین شهر پرجمعیت ایران (مشهد) حدود 4 برابر است. این نسبت در بقیه کشورهای کم توسعه نیز کمابیش به چشم می‌خورد، برخی از محققان، این خصوصیت توزیع جمعیت شهری را به یک مساله اساسی به نام ماکروسفالی یا "بزرگ‌سری" نسبت می‌دهند و این پدیده را در زمره یکی از بیماری‌ها و نابسامانی‌های این کشورها قلمداد می‌کنند.

فرزام پوراصغر در ارائه پیشنهادها و راهکارهای سیاستی برای کاهش آلودگی هوا به مواردی چون بازبینی و اولویت‌بندی

اقدامات برای کاهش آلودگی هوای کلان‌شهرها به طور عام و تهران به طور خاص، بازبینی و بازنگری سیاست‌های توسعه سرزمینی و رعایت اصول آمایش سرزمین در بارگذاری‌های جمعیت و فعالیت در پهنه سرزمین، بازبینی و بازنگری در سیستم‌های جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب با تأکید بر تغذیه آب‌های زیر زمینی کلان‌شهرها، استفاده از ظرفیت شهرداری‌ها برای کاهش آلودگی هوا به‌ویژه در کلان‌شهرها، نوسازی ناوگان حمل‌ونقل پاک مانند مترو و اتوبوس‌های برقی، اصلاح کیفیت سوخت مصرفی صنایع و نیروگاه‌ها و جلوگیری از مصرف سوخت مازوت و توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر در مناطق شهری اشاره کرد.

در ادامه این نشست، حسن کاوه فیروز؛ رئیس مرکز برنامه، بودجه و فناوری اطلاعات سازمان حفاظت محیط زیست، ابتدا به سیاست‌های کلی محیط‌زیست اشاره کرد و گفت: برای اجرای این سیاست‌های محیط زیست در قالب قانون هوای پاک 20 دستگاه مسئول اجرای قانون هوای پاک هستند.

وی افزود: مواردی از قبیل پیش‌بینی ارتقای استاندارد آلاینده‌گی وسایل نقلیه موتوری، گسترش تکلیف معاینه وسایل نقلیه موتوری به تمام شهرها، لزوم استاندارد بودن تمام انواع سوخت تولیدی و وارداتی کشور و ممنوعیت انتشار امواج رادیویی و الکترومغناطیسی فراتر از حد مجاز از جمله نقاط قوت قانون هوای پاک به شمار می‌رود. البته این قانون چالش‌هایی نیز دارد که می‌توان به مواردی چون عدم استفاده مناسب از دسته‌بندی منابع آلاینده‌گی هوا، ناکارآمدی ضوابط مربوط به وضعیت‌های اضطراری، ضعف کیفری نظیر عدم پیش‌بینی رسیدگی قضایی فوری، کم‌توجهی به پیامدهای اجتماعی، اقتصادی و سیاسی و عدم اعطای حق عام دادخواهی به نفع عموم به سازمان حفاظت از محیط‌زیست اشاره نمود.

کاوه فیروز سه عامل اقتصادی، مهندسی و محیطی را به‌عنوان سه ضلع مثلث عوامل مؤثر بر طراحی استراتژی‌های کنترل آلودگی هوا عنوان کرد و گفت: مواردی همچون ارتقای سیستم معاینه فنی خودروها، نظارت دقیق بر منابع آلودگی، توسعه حمل‌ونقل عمومی کارآمد و استاندارد و گسترش دولت الکترونیک را از جمله راهکارهای مرسوم کاهش آلودگی هوا هستند.

رئیس مرکز برنامه، بودجه و فناوری اطلاعات سازمان حفاظت محیط‌زیست، در انتها افزود: به‌منظور تعالی سازمانی و نیل به اهداف محیط‌زیست کشور، سازمان حفاظت محیط‌زیست نیاز دارد تفکر و استراتژی خود را در جهت تبدیل به یک دستگاه حاکمیتی با نگاه بین‌بخشی تقویت نماید و جهت نیل به اهداف، در گام اول خروج از تفکر حفاظت و احیا و حرکت به سمت پایش و بهره‌برداری خردمندانه را به‌عنوان استراتژی پایه خود قرار دهد که در آن علاوه بر رعایت امانت بین‌نسلی از محیط‌زیست به‌عنوان یکی از بسترهای مهم توسعه کشور استفاده بهینه صورت پذیرد.

انتهای پیام/

انتهای پیام/